

ΔΙΔΑΚΤΙΚΗ ΗΜΕΡΙΔΑ

ΤΟ ΘΕΑΤΡΟ στην ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

ΤΜΗΜΑ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ & ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ
ΤΜΗΜΑ ΘΕΑΤΡΙΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ

UNIVERSITY OF
PATRAS
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΠΑΤΡΩΝ

27 ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ 2022

ΠΕΡΙΛΗΨΕΙΣ ΕΙΣΗΓΗΣΕΩΝ

«Θεατρική δράση & Αναπηρία. Συμβολή στην εκπαιδευτική και κοινωνική ένταξη» Παναγής Κασσιανός

Τα άτομα με αναπηρία δικαιούνται να έχουν πρόσβαση σε μια ενιαία και ποιοτική εκπαίδευση, σε ίση βάση με τους άλλους, στις κοινότητες που ζουν. Η θεατρική δράση ειδομένη από την πλευρά της παιδαγωγικής και του παιχνιδιού, ενεργοποιεί τα ενδιαφέροντα, τη δημιουργικότητα και τη φαντασία κάθε παιδιού και συμβάλλει καταλυτικά στην ομαλή εκπαιδευτική και κοινωνική ένταξη όλων ανεξαιρέτως των παιδιών, συμπεριλαμβανομένων των παιδιών με αναπηρία.

Παναγής Κασσιανός: Εκπαιδευτικός με εξειδίκευση στην Ειδική Αγωγή - Εμπυχωτής Θεατρικού Παιχνιδιού, υποψήφιος διδάκτωρ στο Παιδαγωγικό Τμήμα Δημοτικής Εκπαίδευσης του Ε.Κ.Π.Α τέως Προϊστάμενος της Διεύθυνσης Ειδικής Αγωγής και Εκπαίδευσης του Υπουργείου Παιδείας.

«Σκηνογραφικές και ενδυματολογικές προσεγγίσεις στο θέατρο για παιδιά και νέους: κριτικές δημιουργικές αναζητήσεις» Μαρία Κονομή

Η παρουσίαση αναφέρεται στις σκηνογραφικές και ενδυματολογικές προσεγγίσεις στο θέατρο για παιδιά και νέους, με στόχο να τεθεί ένα βασικό πλαίσιο διερεύνησης, το οποίο να αξιοποιεί δεδομένα από τις πιο πρόσφατες εξελίξεις στον τομέα της σκηνογραφίας-ενδυματολογίας, αλλά και την ευρύτερη συζήτηση στο πλαίσιο του θεάτρου για παιδιά και νέους. Παράλληλα, στοχεύει στην παρουσίαση κάποιων ενδεικτικών περιπτώσεων καλλιτεχνικής εφαρμογής στα πλαίσια επαγγελματικών παραστάσεων για παιδιά και νεανικό κοινό, οι οποίες προωθούν τον καλλιτεχνικό πειραματισμό, τη διαπολιτισμικότητα και τις ποικιλόμορφες πολιτισμικές αναπαραστάσεις, αλλά και την ενεργητική διαδραστική συμμετοχή των παιδιών και των νέων.

Μαρία Κονομή: Επίκουρη Καθηγήτρια στο Τμήμα Θεατρικών Σπουδών του Πανεπιστημίου Αθηνών.

«Θέατρο στο Σχολείο: Κοινωνικός Γραμματισμός και Πολιτειότητα»

Αλεξία Παπακώστα

Η παρουσίαση επικεντρώνει το ενδιαφέρον της στην ανάδειξη της συνεισφοράς του θεάτρου στην καλλιέργεια των δεξιοτήτων και των στοιχείων εκείνων που συνιστούν την ταυτότητα του αποτελεσματικού, υπεύθυνου και συμμετοχικού πολίτη. Το Θέατρο στο σχολείο απαντάει δυναμικά στην αναγκαιότητα στροφής του Ευρωπαϊκού κόσμου από την «Πολιτική Αγωγή» (Civic Education) στην Εκπαίδευση για την πολιτειότητα (Citizenship Education). Σκοπός δεν είναι απλά να πληροφορηθούν οι μαθητές όσον αφορά στα δικαιώματα, στις υποχρεώσεις και γενικότερα στις ιδιότητές τους ως πολίτες αλλά να συμμετέχουν οι ίδιοι σε δημοκρατικές διαδικασίες έχοντας συλλογικά οράματα και υποστηρίζοντας όλες τις πολιτειακές πρακτικές μέσα από το βίωμα, την εμπειρία και κυρίως την κριτική θεώρηση του περιβάλλοντος κόσμου. Το Θέατρο στην Εκπαίδευση μπορεί να υπηρετήσει την ιδέα και καθιέρωση ενός Νέου Γραμματισμού, γέφυρας ανάμεσα στην κοινωνία και το σχολείο, ο οποίος θα στοχεύει στην αλλαγή στάσεων και συμπεριφορών, στην ενδυνάμωση της κοινωνικής και της συναισθηματικής νοημοσύνης των μαθητών, καθώς και στην δυναμική επαφή και αλληλεπίδρασή τους με συμβάσεις, νόρμες και δομές. Οι θεατρικές δραστηριότητες δίνουν ευκαιρίες στους μαθητές να διεισδύσουν στον τρόπο που κατασκευάζεται «κοινωνικά» η γνώση και να κατανοήσουν στους μηχανισμούς λειτουργίας σύνθετων συστημάτων επικοινωνίας. Παράλληλα τους εξασκούν στην αποκωδικοποίηση, αποδόμηση και ανασύνταξη σύγχρονων πολυτροπικών μηνυμάτων. Το Θέατρο στο Σχολείο ως περιεχόμενο, ως μέθοδος, ως κοινωνικό γεγονός και πολιτισμικό προϊόν μπορεί να αναλάβει τη «χειραφέτηση» του μαθητή-πολίτη μέσα από ποικίλες δράσεις και παρεμβάσεις μετατρέποντας τη σχολική κοινότητα σε εστία συνάντησης, ανταλλαγών και μετασχηματισμών. Ειδικότερα το κοινωνικό θέατρο με όλες τις προτεινόμενες για το σχολικό πλαίσιο μορφές του, μπορεί να αναλάβει το δύσκολο έργο της γνωριμίας των μαθητών με τις καταπιεστικές συμβάσεις, να τους μετατρέψει σε δρώντα πρόσωπα και να τους εξοικειώσει με την προσπάθεια ανεύρεσης πιθανών λύσεων. Με αυτό τον τρόπο τους προετοιμάζει για την κοινωνική και πολιτική τους δράση και τους ωθεί στη σύλληψη του οράματος μιας κοινωνίας αλληλεγγύης και συνυπευθυνότητας.

Η Αλεξία Παπακώστα από το 2019 είναι μέλος του Εργαστηριακού Διδακτικού Προσωπικού (ΕΔΙΠ), ενεργό μέλος του επιστημονικού δυναμικού του Εργαστηρίου Τέχνης και Λόγου του ΠΤΔΕ-ΕΚΠΑ., διδάσκει στο ΠΜΣ "Κοινωνικές Επιστήμες και Ανθρωπιστικές Σπουδές στην Εκπαίδευση", Ειδίκευση: "Λογοτεχνία, Θέατρο και Γλώσσα στην Εκπαίδευση"

Φαντασιακή θέσμιση της κοινωνίας: ιστορίες από το δημόσιο χώρο και το καλλιτεχνικό μέσο της performance

Δήμητρα Νικολοπούλου

Ιστορίες από το δημόσιο χώρο με καλλιτεχνικό μέσο τη performance ως διερευνήσεις και εγχειρήματα πρακτικής εφαρμογής και πειραματισμού με εφαλτήριο αναγνώσεις από το έργο του Κ. Καστοριάδη. Η φαντασιακή θέσμιση της κοινωνίας με την οποία οικοδομείται μια καινούργια αντίληψη για την ιστορία και την κοινωνία, μια καινούργια οντολογία.

Δήμητρα Νικολοπούλου performance based experiential facilitator, ιστορικός Τέχνης PhD candidate - University of Athens, Master of Arts

Ο αστικός χώρος ως ένα πεδίο αναζήτησης στη δημιουργική διαδικασία

Χάρη Μαρίνη

Η εισήγηση εξετάζει τους τρόπους με τους οποίους ο αστικός χώρος μπορεί να γίνει πεδίο σκέψεων και δημιουργικών δράσεων. Μέσω των παραστατικών τεχνών και των εκπαιδευτικών δράσεων ο χώρος μπορεί να επαναπροσδιοριστεί ως ένα συμμετοχικό παραγόμενο και να αναδείξει ευκαιρίες για παρατήρηση, βιωματική προσέγγιση, αυτενέργεια, και ανατροπή στερεοτυπικών αντιλήψεων σχετικά με τη χρήση του. Ενώ παράλληλα, η σημασία του χώρου στη δημιουργία και την πρόσληψη μιας καλλιτεχνικής performance καθιστά ορατή την αναγκαιότητα της διερεύνησης ερωτημάτων και θεμάτων που διαπερνούν τον χώρο τόσο ως αρχιτεκτονικό όσο και ως κοινωνικό παραγόμενο.

Χάρη Μαρίνη Performance maker, Αναπληρώτρια καθηγήτρια Ιόνιο Πανεπιστήμιο

Κοινωνικό φαντασιακό και εικόνα του σώματος στις παραστατικές τέχνες

Γιάννης Μήτρου

Η ριζική φαντασία ως το πρωταρχικό της δομής του κοινωνικού φαντασιακού αφορά στο τρόπο που το ατομικό ενυπάρχει εντός του συλλογικού και αντίστροφα. Είναι η σχέση μας με τον Κόσμο και η δυνατότητα μας για μια ενδεχομενική πραγμάτωση της αυτοθέσμησης του κοινωνικού. Ο τρόπος που επενεργεί το κοινωνικό φαντασιακό στις παραστατικές τέχνες (βλέπε θέατρο) λαμβάνει την δυναμική ενός μετασχηματιστικού κατόπτρου. Ταυτόχρονα όμως ο τελεστής (βλέπε ηθοποιός) εγγράφεται και σε ένα άλλο είδος φαντασιακού που προέρχεται από την image(εικόνα) του σώματος του ως μια φαντασιακής ολότητας(Lacan). Τα δυο αυτά φαντασιακά αλληλεπιδρούν ενεργά παράγοντας πολυμορφίες σχεσιακού επιπέδου που ανακλώνται στο δημιουργικό Είναι του υποκειμένου.

Γιάννης Μήτρου: Visual-performance artist, θεωρητικός τέχνης, ψυχαναλυτής, διδάσκων στη ΣΚΤ, ΑΠΘ

Το θέατρο στην εκπαίδευση: Η τραγωδία Αντιγόνη του Σοφοκλή ως τέχνη του ποιητή, της πόλεως και της φιλοσοφίας που θεσμίζει την πόλιν και θεσμίζεται μέσω αυτής

Μάρω Γαλάνη

Η αυθεντική τέχνη είναι συνυφασμένη με τον πυρήνα των φαντασιακών σημασιών μιας κοινωνίας (ριζικό και κοινωνικό φαντασιακό) που αφορά στον τρόπο που το προσωπικό ενυπάρχει μέσα στο συλλογικό και vice versa. Η ανάδυση μιας άλλης, μιας αυτόνομης

κοινωνίας εξαρτάται από την θέληση, την δράση και την φαντασία των ανθρώπων. Η τραγωδία ως «τέχνη του ποιητή και ως τέχνη της πόλεως και της φιλοσοφίας που θεσμίζει την πόλιν και θεσμίζεται μέσω αυτής», διαθέτει πολιτική διάσταση, αναδεικνύει αυτό που είναι ο άνθρωπος μέσα από την αντίφαση, της ζωής και του θανάτου, του αγαθού και του κακού καθώς και τον αγώνα του, μέσω της θέσμησης και της δημιουργίας, να υπερβεί τη φύση του. Στο πλαίσιο του θεάτρου στην εκπαίδευση η τραγωδία με το μεγαλύτερο βάθος από άποψη πολιτικής διάστασης είναι, κατά τον Κορνήλιο Καστοριάδη, η Αντιγόνη του Σοφοκλή και συγκροτεί ένα ουσιαστικό μέσον έκφρασης, αισθητικής και διαλεκτικής προσέγγισης των πραγμάτων, ως γλώσσα επικοινωνίας εναλλακτικών ριζοσπαστικών πολιτικών αφηγήσεων, ως επιτελεστική παιδευτική πράξη και παρέμβαση στην δημόσια σφαίρα που παράγει προβληματισμό δημοκρατίας, συμμετοχικότητας και ετερότητας.

Μάρω Γαλάνη (PhD) Performance maker, Ερευνήτρια του Performance Writing ΕΕΠ ΤΕΠΕΚΕ
Πανεπιστημίου Πατρών,

Η θεατρική πράξη ως άσκηση αισθητικής και πολιτικής παιδείας

Μαρία Φραγκή

Η εισήγηση θα επιδιώξει να αναδείξει τις σημαντικές λειτουργίες και τα αποτελέσματα της θεατρικής πράξης που γίνονται αμέσως ορατά σε μια ομάδα (παιδιών/εφήβων/ενηλίκων) και σε μεμονωμένα άτομα. Ασκώντας μια παιδαγωγική του θεάτρου διαμορφώνονται οι συνθήκες της δημιουργίας των συνειδητών και υπεύθυνων δρώντων πολιτών σε ένα υγιές ανθρωποκεντρικό πλαίσιο με καλλιτεχνική και αισθητική ποιότητα.

Μαρία Φραγκή: PhD Θεατρικών Σπουδών-Σκηνοθέτις, Μέλος ΕΕΠ του Τμήματος Θεατρικών Σπουδών Πανεπιστημίου Πατρών με αντικείμενο: Εκπαίδευση, Θεσμοί και Παραγωγή Θεάτρου-Θέατρο για παιδιά και εφήβους